

СОНЦА:
Усклад, аэрады, дэўняны дні:
Мінск — 7.36, 17.12, 9.36;
Віцебск — 7.30, 16.58, 9.28;
Магілёў — 7.25, 17.01, 9.36;
Гомель — 7.19, 17.02, 9.43;
Гродна — 7.51, 17.28, 9.37;
Брэст — 7.47, 17.31, 9.45.

МЕСЯЦ:
Першая квадра 11 лютага.

ІМАНІНЬ:
Селіццелю Вясня, Рыгора,
Івана; Еўпаніі, Мадэста.

ЗВЯЗДА

● выдаецца са жніўня 1917 г.

● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

12 ЛЮТАГА 1992 г.
серада, № 30 (21808)

цана 40 кап.

ГОЗГАЛАС

ПАДЗЕІ МОГУЦЬ ПАЎТАРЫЦА

Памятаеце жудасную гісторыю, якая адбылася два гады назад 12 лютага ў сталіцы Таджыкістана Душанбе? Менавіта ў той дзень у горадзе пачаліся пагромы, забілі людзей, падпалілі будынкі, рабавалі. У балійцы горада паступалі пажарныя заяўкі. Былі ізаляваны ахвяры. На жаль, гісторыя СССР па апошнім два-тры гады дала намала прыкладаў такіх неапаганічных па прычынах свайго ўзнікнення і страшэння на сваіх выніках падзей. Ужо адзначылі самотныя гадзіны іх у Рызе, Відні, Бэрліне, Баку, Рухаўцы да такога дня і Душанбе.

У тэлефоннай размове з карэспандэнтам «Звязды»

НЕ СПАЗНІЦА Б...

Як ужо паведамлялася ў «Звяздзе», адбыўся ўстаноўчы з'езд Беларускай асацыяцыі ахвяр палітычных рэпрэсій. Асацыяцыя створана — з'явілася належа на лепшую будучыню для людзей, што прайшлі не толькі праз пакуты фізічнага і матэрыяльнага плана, але і праз

ХРОНІКА КАНФЛІКТАУ

ВЫМУШАНЫ ВОДПУСК

У цехах аб'яднання «Гомсельмаш» біз людзям — шматлікім калектывам у вымушаным водпуску. Прычына спынення прадпрыемства ў адсутнасці металу і камплектуючых, якіх не паступае з іншых краін СНД.

Крыўдым прастой. Тым больш, што ўніверсальныя энергетычныя і электраэнергетычныя апараты (свае прызвішча ён праці не называе) сказаў, што 12 лютага ў Душанбе пачаліся пагромы, забілі людзей, падпалілі будынкі, рабавалі. У балійцы горада паступалі пажарныя заяўкі. Былі ізаляваны ахвяры. На жаль, гісторыя СССР па апошнім два-тры гады дала намала прыкладаў такіх неапаганічных па прычынах свайго ўзнікнення і страшэння на сваіх выніках падзей. Ужо адзначылі самотныя гадзіны іх у Рызе, Відні, Бэрліне, Баку, Рухаўцы да такога дня і Душанбе.

У тэлефоннай размове з карэспандэнтам «Звязды»

СЯДЗЕМ РАДКОМ, ПАГАВОРЫМ ЛАДКОМ

САЛІГОРСК. (М. Лойка). 26 студзеня саветам прадстаўнікоў рэгіянальных арганізацый НПБ (незалежных прафсаюзаў гарыяноў Беларускай) аб'яўлена перадабаставачнае становішча ў калектывах гарыяноў і перапрацоўчых прамысловасці. Справа ў тым, што ў пачатку года НПБ пачала ўводзіць у вытворчасць прадукцыю з тэрактычнага каменнага вугля, якім у вытворчасці каменнага вугля ў Беларусі не перагарае і абмеркаваць тэрактычнае паліненне аб рабоце гоміналізацыяў і перапрацоўчых прадпрыемстваў у 1992 годзе. У паліненні агарыяны меры і гарыяны па сацыяльнай і эканамічнай абароненасці працоўных таліна. Пасля 26 студзеня двойчы — у Мінску і Салігорску — сабраліся за сталом перагавораў прадстаўнікі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь і НПБ, і абодва разы перагаворы заклікалі ў тупік. 6 лютага ўзнікла спыненне забастоўкі на 1-м руху, але пасля 2-м руху прастой шахцёраў аднавілі работу.

Урадавая камісія лічыць, што паліненне з шахцёраў не можа быць падлісана па прычынах адсутнасці адпаведных заканадаўчых актаў. Шахцёры ж у сваю чаргу прытрымліваюцца супрацьлеглай думкі.

Пасля перагавораў у Салігорску, якія не далі вынікаў, НПБ заклікаў шахцёраў пачаць 11 лютага бастарынавую забастоўку на ўсіх гарыянах-заводзках і перапрацоўчых прадпрыемствах рэспублікі. Апрача таго, незалежныя прафсаюзы гарыяноў заручыліся падтрымкай незалежных прафсаюзаў гарыяноў краін СНД, якія, дарэчы, заявілі, што калі ўрад Беларускай рэспублікі не задавоўліць патрабаванні салігорцаў, то рэспубліку перастануць пастаўляць паліва з рэгіёнаў Украіны, Расіі і Казахстана.

Учора часткова спыніліся работы ў забастаў 1-га і 4-га руху. Супрацьстаянне працягваецца. Ясна адно — задавоўліць патрабаванні шахцёраў улада будзе арыскладана.

Пам'ятам, што ў пачатку года НПБ пачала ўводзіць у вытворчасць прадукцыю з тэрактычнага каменнага вугля, якім у вытворчасці каменнага вугля ў Беларусі не перагарае і абмеркаваць тэрактычнае паліненне аб рабоце гоміналізацыяў і перапрацоўчых прадпрыемстваў у 1992 годзе. У паліненні агарыяны меры і гарыяны па сацыяльнай і эканамічнай абароненасці працоўных таліна. Пасля 26 студзеня двойчы — у Мінску і Салігорску — сабраліся за сталом перагавораў прадстаўнікі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь і НПБ, і абодва разы перагаворы заклікалі ў тупік. 6 лютага ўзнікла спыненне забастоўкі на 1-м руху, але пасля 2-м руху прастой шахцёраў аднавілі работу.

Урадавая камісія лічыць, што паліненне з шахцёраў не можа быць падлісана па прычынах адсутнасці адпаведных заканадаўчых актаў. Шахцёры ж у сваю чаргу прытрымліваюцца супрацьлеглай думкі.

Пасля перагавораў у Салігорску, якія не далі вынікаў, НПБ заклікаў шахцёраў пачаць 11 лютага бастарынавую забастоўку на ўсіх гарыянах-заводзках і перапрацоўчых прадпрыемствах рэспублікі. Апрача таго, незалежныя прафсаюзы гарыяноў заручыліся падтрымкай незалежных прафсаюзаў гарыяноў краін СНД, якія, дарэчы, заявілі, што калі ўрад Беларускай рэспублікі не задавоўліць патрабаванні салігорцаў, то рэспубліку перастануць пастаўляць паліва з рэгіёнаў Украіны, Расіі і Казахстана.

Учора часткова спыніліся работы ў забастаў 1-га і 4-га руху. Супрацьстаянне працягваецца. Ясна адно — задавоўліць патрабаванні шахцёраў улада будзе арыскладана.

СУСТРЭЧА У САУМІНЕ

10 лютага адбылася сустрэча Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. Ф. Кебіча з рэдактарамі газет «Звязда», «Советская Беларусь» і «Белорусская нива».

Прэм'ер-міністр расказаў аб асаблівых уражаннях па выніках паездкі ў Брэсцкую і Гродзенскую вобласці. З гэтым былі ўзятыя праблемы выжывання газет у умовах рынку, іншыя пытанні, якія хвалююць журналістаў. В. Ф. Кебіч з разуменнем паставіўся да надзеяў калектываў, сказаў, што будучы зноўдзены дадатковыя магчымасці для вырашэння ўзніклых цяжкасцей.

Ул. інф.

КУЛЬТУРА: СІГНАЛ «SOS!» ПАДАДЗЕНЫ!

Шчыра кажучы, столькі ўражанняў, усклыхаваных інтэлігентамі мне раней бачыць не даводзілася. Што ні чалавек — імя з вялікай літары: Ігар Лучанок і Мікалай Яромэнка, Ігар Дабралюбаў і Іван Чыгрынаў, Расціслаў Янікоўскі і Яўген Каваляўскі, Аляксей Дудараў і Аляксей Марачкін, Віктар Вуцчэ і Міхась Дрынеўскі. Гонар і сумленне нашай нацыянальнай культуры, усёй беларускай нацыі.

У Палац мастацтваў ў мінулы пянідзель іх прывіла сапраўднае гора. Тое гора, якое неспадзявана наваляла звалілася і на іх саміх, і на іх калектываў, думкаў з творчых саюзаў кампазітараў, кінематграфістаў, пісьменнікаў, архітэктараў, мастакоў, журналістаў, дызайнераў, тэатральнікаў і музыкантаў. І хоць асноўная гаворка на аб'яднаным пленуме творчых саюзаў і грамадскіх фондаў Рэспублікі Беларусь вялася вакол іх жабрацкага існавання, вакол непамерна выскілых дзяржаўных пабораў з творчых саюзаў, зафіксаваных Вярхоўным Саветам у Законе аб падатках, тэма дыскусіі аказалася куды шырэйшай — аб бядавым стане беларускай нацыянальнай культуры ў цяжкіх умовах.

І ці варта будзе адзіліцца, калі фэст-дэ-прэзідэнтства Акадэміі навук Беларускай і іншымі навуковымі ўстановамі пачаў пачаць сваю Радзіму работніцкай культуры, адукацыі, аховы здароўя, становішча якіх сёння аднаўляе — жабраць?

Альтэрнатыўнае існаванне творчых саюзаў у цяперашняй сітуацыі няма. Кіраўнікі саюзаў, нібы адчуваючы надобнасць, спрабавалі зрабіць перападзельныя крокі. Склікаліся аб'яднаныя пасяджэнні сакратарыятаў, былі звароты з лістамі ў Вярхоўны Савет і друк, сустрачы ў Міністэрстве фінансаў і планавання-бюджэтных камісій Вярхоўнага Савета, са Старшынёй парламента Станіславай Шукшэвіч. Разумеючы, што гэта было творчым людзям пачуццям, а падаткі на прыбытак, дабавіліся вартасці, не рухомасці аб'яцалі для Саюзаў.

Прывёў М. Яромэнка і дру...

адмяніць. Але на справе словы так і заставаўся абяцаннямі.

Станіслаў Шукшэвіч выказаў, напрыклад, такую думку: маўляў, навошта вам ільготы. Давайце забярэм на культуру 3 працэнты і з іх вы возьмеце сваю долю.

Творчыя саюзы не былі дагэтуль, не хочуць быць і надалей бюджэтнымі арганізацыямі. Яны — пазавяржаны, грамадскія незалежныя структуры. І калі іх паставіць на бюджэтнае фінансаванне, з імі не захочуць мець ніякіх спраў у свеце, іх проста выведзюць з міжнародных пазавяржальных інстытутаў. Іх жа вельмі многа ў кожнага творчага саюза.

Дапамогу, абяцваюць С. Шукшэвіч, тры разы (!) блакіравалі пры галасаванні абранні народа на сесіі Вярхоўнага Савета рэспублікі. Лігютае падаткаабкладанне для саюзаў мастакоў, кінематграфістаў, кампазітараў, пісьменнікаў, журналістаў і іншых ён прайшоў. Была спроба правесці пытанне праз Прэзідыум Вярхоўнага Савета, але з 26 членаў яго 20 прагаласавалі супраць.

Кісларод, па вобразнаму выказваючы таго ж Мікалая Яромэнка, быў перакрыты качаткава. Праўда, ва ўражаннях газетных быў нарэшце апублікаваны пералік грамадскіх фондаў, арганізацый і асацыяцый, якія ажыццяўляюць дабрачынную, экалагічную і адукацыйную дзейнасць, унесены прыбытак якім выключаецца ў 1992 годзе з абкладаемага падаткам прыбытку прадпрыемстваў, аб'яднанняў і арганізацый. Творчыя саюзы рэспублікі ў пералік трапілі. Толькі гэтага, аднак, так мала!

А ў той жа час у іншых рэ...

Так, каб «рабіць» культуру высокамастацкай, на ўзроўні цывілізацыі (а да гонару беларусаў, яны гэта умеюць), патрэбна матэрыяльная база. Яе ж у нас практычна няма. Амаль дзюхміліяны Мінск мае ўсё адну выставачную залу — Палац мастацтваў. Больш таго, робіцца змах і на яго. Падпісана ўжо рашэнне Мінгарвыканкома аб уключэнні Палаца мастацтва ў камунальную ўласнасць Мінска. Тое ж, за якія сродкі ён узведзены, ужо не цікавіць нікого. Дык вось, нагадаю «бачкам» беларускай сталіцы: публікаваны палац за кроўныя грошы творчага саюза!

(Заканчэнне на 3-й стар.)

РЭЗАЛЮЦЫЯ аб'яднання пленума творчых саюзаў і грамадскіх фондаў Рэспублікі Беларусь

У цывілізацыйным свеце заўсёды былі і ёсць сферы жыцця грамадства, якім дзяржава надае асаблівае ўвагу. Без сумнення да такіх пластоў жыцця адносяцца і культуры. У сілу сваёй сацыяльнай і эканамічнай неабароненасці, незалежнасці процістаяць жорсткім рынковым адносінам культура без гарантыяў дзяржаўнай падтрымкі асуджана на выміранне.

Ад умення дзяржавы будаваць сваю палітыку так, каб, з аднаго боку, не прынімаць культуры дробным падаткам, а з другога, не пакінуць яе сам-на-сам з нявырашанымі праблемамі, можна мець значны аб'ём кампетэнтнасці, мудрасці і дальнабачнасці. Зыходзячы з рашэнняў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь і дзейнага ўрада, мы можам гаварыць аб іх негатыўных адносінах да творчых саюзаў — асноўных прафесійна-навуковых і духоўна-навуковых грамадстваў.

Як вядома, ні адзін творчы

саюз не атрымлівае ад дзяржавы дапамогі. Каб забяспечыць выкананне праграм у падтрымку нацыянальнай культуры, аказвае дапамогу членам творчых саюзаў у вырашэнні вострых сацыяльных праблем, мы самастойна зрабавілі сродкі.

Аднак Закон аб падатках прыняты на ідаўняй сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, зусім пазбаўляе нас такой магчымасці і фактычна вымушае творчыя саюзы самакывадавацца. А па сутнасці ж, гэта адзіны арганізацый, які рэальна аказваюць уплыў на творчыя працэсы, што процістаяць прыніжэнню ў нацыянальную культуру нізкапробных твораў. І калі адбудзецца знішчэнне творчых саюзаў, то нашу культуру закліне хваля бездухоўнасці, калектыва і пошласці.

Алказнасць за лёс нацыянальнай культуры, боль і трытва за не бліжэйшую будучыню прымусяць нас неаднаразова звяртацца да парламента, у Вярхоўны Савет і Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Але мы не былі пачуці. У нас ёсць усе падставы меркаваць, што адкрытае ігнараванне нашых надзеяў, праблем і зваротаў прадыхае, каб не кітапама аб дзяржаўнай казне. Разрушым наш творчы саюз, дзяржава шліхават падаткаабкладанні зрабіць усёго толькі 5—7 мільярд рублёў. На правядзенне такой матакіраванай, антыкультурнай палітыкі можна пайсці толькі некампетэнтным, непрафесійным парламентам, які адрываўся ад рэальнага жыцця і народа, які выбараў яго.

Жыццё пераконана ў жорсткіх умовах выжывання дасягнуць жадаемых вынікаў і выстаць можна толькі тады, калі мы не раз'яднаем і не застаёмся сам-на-сам са сваімі праблемамі. Наш аб'яднаны пленум — гэта першы сур'ёзны крок на шляху стварэння Асацыяцыі творчых саюзаў. Толькі агульнае адказнасць і трытва за лёс беларускай культуры па-сапраўднаму згуртуюць нас, дадуць нам сілы для справядлівай барацьбы за

выжыванне нашых саюзаў і дапамогу дастойна перажыць гэтыя горкія і няпэўныя часы.

Аб'яднаны пленум творчых саюзаў і грамадскіх фондаў Рэспублікі Беларусь паставіў наступныя:

1. Выказаць недавер'е парламента Рэспублікі Беларусь, які сканіраваў сябе некампетэнтнасцю, непрафесіяналізмам, адрывам ад рэальнага жыцця і патрэб народа.

2. Абдэрыць рашэнне аб'яднанага сакратарыята творчых саюзаў аб стварэнні Камітэта абароны культуры Рэспублікі Беларусь і стачкама.

3. Даручыць Камітэту абароны культуры Рэспублікі Беларусь падрыхтоўку Устаноўчай канферэнцыі Асацыяцыі творчых саюзаў і грамадскіх фондаў Беларускай і не правядзенне 8 сакавіка 1992 года.

4. Даручыць Камітэту абароны культуры падрыхтоўваць зварот у ЮНЕСКА аб стане беларускай нацыянальнай культуры.

У Прэзідыуме Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Пад старшынствам С. С. Шукшэвіча 10 лютага адбылося пасяджэнне Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Разгледжаны пытанні чарговай сесіі. Дзевятыю сесіяю Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь дванадцатага склікання вырашана склікаць 11 сакавіка 1992 года. Для разгляду на ёй будзе прапанавана больш за 40 пытанняў.

На пасяджэнні Прэзідыума заслушаны і абмеркаваны даклад старшыні Праўлення Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь С. А. Багданкевіча «Аб асноўных напрамках грашова-крэдэтных палітыкі Рэспублікі Беларусь». Абмеркаваны таксама праблемы беларускай мовы ў дзяржаўных сродках масавай інфармацыі. Па гэтым пытанню інфармацыю рабіў старшыня Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па адукацыі, культуры і за-

ПАСТАНОВА

Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб праекце Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб парадку дня дзевятай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь дванадцатага склікання»

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь паставіў:

Абдэрыць і перадаць на разгляд Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУКШЭВІЧ.

10 лютага 1992 г. г. Мінск.

ПРАЕКТ Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

АБ ПАРАДКУ ДНЯ ДЗЕВЯТАЙ СЕСІІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ДВАНАДЦАТАГА СКЛІКАННЯ

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь паставіў:

1. Доклад Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Кебіча В. Ф. аб выкананні заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь аб падаткаабкладанні. (Заканчэнне на 3-й стар.)

2. Доклад Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Кебіча В. Ф. аб выкананні заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь аб падаткаабкладанні. (Заканчэнне на 3-й стар.)

3. Доклад Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Кебіча В. Ф. аб выкананні заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь аб падаткаабкладанні. (Заканчэнне на 3-й стар.)

Вольнасці новых банкаў,

якія вядуць да дэстабілізацыі грашова-фінансавай сістэмы

Працэс фарміравання самастойнай двухкурсурунэвай банкаўскай сістэмы рэспублікі, які праходзіў летась, практычна завершаны, і цалергаловная задача — палітычнае ажыццяўленне. Увогуле, надыходзіць час прааналізаваць дзейнасць асноўнага звяна — а менавіта камерцыйных банкаў.

На 1 студзеня г. г. у рэспубліцы дзейнічалі 26 камерцыйных банкаў з аб'ёмам іх агульнай ацэнкай у 229,9 мільярда рублёў. Дарэчы, сёлета з'явіліся і некалькі банкаў, хоць іх, на маю думку, будзе незначальна. Мяркуючы, што новыя банкі ў рэспубліцы ў асноўным стануць сумеснымі з замежнымі, будзе пашырэнне сеткі філіялаў ужо дзючых.

Ад іх работы ў многім залежыць працэс стабілізацыі ў эканоміцы рэспублікі і ў грашова-кредытнай сферы. За мінулы год адбылося значны разрыў паміж ростам грашовай

масы і збырбленым валавым нацыянальным даходам. У выніку рэзкага зніжэння запасаў тавараў у аптовай і розничнай сетках яны забяспечваюць рубель зберажэнняў і наяўных грошай толькі на 12–13 капеек.

Павелічэнню гэтай грашовай масы садзейнічала не аўсім апраўдана крытэрыя палітыка камерцыйных банкаў. Хіба эканамічна абгрунтавана, калі пры паўсюдным зніжэнні іх вытворчасці і таварных запасаў кредиты, прадастаўленыя камерцыйнымі банкамі прадпрыемствам і насельніцтву, ўзрастаюць за год на 12,8 мільярда рублёў, ці ў 2,2 разы?

Аналіз структуры кредитных укладанняў сведчыць аб прыцягненні ў значных размерах кредитнага капіталу ў пашырэнне тавараў забяспечэння-эксплуатацыйных арганізацый (1,7 мільярда рублёў, ці рост у 3,2 раза) і

прадпрыемстваў спажывецкай кааператыву (0,9 млрд., ці 1,7 раза), што ва ўмовах таварнага дафіцыту ўвогуле з'яўляецца ненармальнай з'явай (між іншым, на гэтым факце можна меркаваць, што тавары проста прыхоўваліся да «дешэвага часу»). Гэтыя арганізацыі аўсім не думаючы аб карысці ад іх уласных абаротных сродкаў. Тым не менш камерцыйныя банкі беспераходна субсідзіруюць іх, пакрываючы практычна ўсе затраты кредитамі. А ў той жа час кредит павінен насіць чыста характар і не выкарыстоўвацца як пастаянная крыніца фарміравання абаротных фондаў.

Думаючы, што прадпрыемствы і арганізацыі, якія сур'ёзна не займаюцца логістай стварэння абаротнага капіталу ў пашырэнне тавараў забяспечэння-эксплуатацыйных арганізацый (1,7 мільярда рублёў, ці рост у 3,2 раза) і

Пра такім значным разрыве тэрміновых дэпазітаў асоб-

матэрыяльнага забяспечэння. Выдача гэтых кредитнаў таксама з'яўляецца алерцыяй павышэння фінансавай рызыкі.

Нельга прызнаць эканамічна абгрунтаванай і правадзімую банкамі працэдуру лаліткі, калі іны раз плата за «кредыт абумоўлена часта суб'ектыўнымі меркаваннямі. Такія палітыка дазваляе ініцыяваць сродкі ў ініцыятыўнае вытворчасці, вядзе да іх маральнага і эканамічнага зніжэння. Хутчэй за ўсё гэтыя з'яўляюцца «Грыбавіцкім» і «Беларускім» і зробілі канкрэтнымі захады да парончання свайго ўстаўнога фонду і ў якіх, дарэчы, гэты фонд быў адрэзана фарміраваны ў даволі значных размерах (звыш 60 мільяру рублёў).

Нізкі ўзровень уласнага капіталу камерцыйных банкаў прадказвае парушэнне іх эканамічных логі, негэравальнасці самай банкаўскай справы. Перавышэнне шыраг камерцыйных банкаў судзіць павялічыць іх уласныя сродкі, сам механізм якіх садзейнічае перманентнаму або аўтаматычнаму кредитаванню.

У апошні час шырока распаўсюдзілася практыка прадастаўлення так званых «бланкавых» кредитнаў, г. зн. кредитнаў без

намажні іх ініцыятыўнага нацыянальнага банка.

БЕЛАРУСКІ ГОЛАС З ВІЛЬНІ

Рэдактар Літоўскага радыё Іонас Лаўрынявічус — пра беларускіх перадач на літоўскім радыё

— Як сёння адчуваюць сябе беларусы ў Вільні ў параўнанні з іншымі нацыянальнымі меншасцямі?

— На жаль, самадчуванне іх нельга назваць дужа добрым. Ёна працягвае стагоддзямі Вільня была скрываючым культур, сааеабаліўчым чатырохкутнікам, дзе суседзілі і развіваліся літоўская, беларуская, польская і руская культуры. Перайдзі талітарнаму больш за ўсё пайшо на шкоду менавіта беларусам. Беларускія сёння ў Вільні адчуваюць вельмі слаба. Мне даўно гутарыць з некалькімі старымі вільнянцамі-беларусамі — такімі, як Антон Луцкевіч. Агортвае сумы пасля гэтых разоў: колішні асрадак беларускай культуры ў заняпадзе, хоць энтузіасты і спрабуюць удыхнуць у яго жыццё.

— Вы адзі з нямногіх літоўскіх журналістаў, чый голас у вільніскім радыё гучыць па-беларуску. Як часта можна чуць беларускія перадачы на літоўскім радыё?

— Пакуль што — раз на тыдзень, па суботах, а палове дванадцатай раніцы, па другой праграме. Прада, маеі заслугі ў гэтых перадачах пакуль што няма, — робіцца яны выключна на энтузіазме Антона Луцкевіча і яго аднаўцаў. Гэтыя шотаднёвыя паўгадзінныя перадачы маюць у асноўным культуралагічны накірунак і робіцца, на жаль, не заўсёды на прафесійнальным узроўні.

— З кіраўніцтвам вільнянскага радыё дасягнута дамоўленасць аб шотаднёвым выключэнні перадач на беларускай мове. Гэта справіліся з імі і з'яўляюцца. Надаждваю кантакты з мініскамі журналістамі, каб мець належаўшы інфармацыйны канал з Беларусі, без чаго рабць такія перадачы немагчыма.

— Вы знаходзіце паразуменне з літоўскімі калегамі.

— У асноўным — так. І ў Мінску, і ў Вільні разважым галовы разумеючы, што нам трэба наладжваць масты, а не агрызацца адзін на аднаго з-за праблем, якія сёй-той спрабавуць падняць, каб накіраваць і перасварыць нашы народы. Пазбегнуць гэтага, наладзіць сувязі, спрыяць развіццю культуры беларусаў Вільнянцы — вось справа, якой, я мяркую, будучы садзейнічаць нашы перадачы.

— Вы выдатна гаворыце па-беларуску. Гэта ж і па-літоўску?

— Па-літоўску, на жаль, нямнога гора: Так распарадзіўся лёс. Я вырас у Расіі. Вучаўся ў Мінску. У вас жа доўгі час пражываў — на Беларускім радыё, у часопісе «Народное хозяйство Белоруссии», газете «Беларускі час». Але зямля прадкаў прыцягала ўвесь час. Так пачаўся ў Вільні. Хоць Беларусь для мяне, бадай, такая ж радзіма, як і Літва.

Гутарыў Вільнін ЖДАНКО.

Пастанова

Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб ходзе ажыццяўлення зямельнай рэформы ў Рэспубліцы Беларусь

Адзначыць, што ў рэспубліцы праведзена пэўная работа па рэалізацыі палажэнняў Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб зямлі, Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 18 лютага 1991 года «Аб правядзенні зямельнай рэформы ў рэспубліцы». Пры мясцовых Саветах народных дэпутатаў створаны камісіі па каардынацыі работ па правядзенні зямельнай рэформы. Сфарміраваны спецыяльны фонд зямельна-аградарскай грамадзянскай плошчай 352,6 тыс. гектараў. Для выдзянення асобнай падсобнай гаспадаркі грамадзянам у мінулым годзе дадаткова выдзелена 153,2 тыс. гектараў зямельных угоддзяў, з іх 143,6 тыс. гектараў зямельных зямель, арганізавана 693 селянскія (фермерскія) гаспадаркі, якім прадастаўлена 14 тыс. гектараў зямлі. На 18,8 тыс. гектараў расшырыліся плошчы, якія з'яўляюцца калектыўнымі садамі і агародамі грамадзян. Завяршэная работа па вызначэнню меж сельскіх населеных пунктаў і перадачы іх у веданне адпаведных Саветаў народных дэпутатаў.

Разам з тым мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, якія выкарыстоўваюць і рэспубліканскія органы праводзяць неадпаведную работу па фарміраванні спецыяльнага фонду зямельна-аградарскай грамадзянскай плошчай 352,6 тыс. гектараў зямельных угоддзяў, з іх 143,6 тыс. гектараў зямельных зямель, арганізавана 693 селянскія (фермерскія) гаспадаркі, якім прадастаўлена 14 тыс. гектараў зямлі. На 18,8 тыс. гектараў расшырыліся плошчы, якія з'яўляюцца калектыўнымі садамі і агародамі грамадзян. Завяршэная работа па вызначэнню меж сельскіх населеных пунктаў і перадачы іх у веданне адпаведных Саветаў народных дэпутатаў.

Разам з тым мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, якія выкарыстоўваюць і рэспубліканскія органы праводзяць неадпаведную работу па фарміраванні спецыяльнага фонду зямельна-аградарскай грамадзянскай плошчай 352,6 тыс. гектараў зямельных угоддзяў, з іх 143,6 тыс. гектараў зямельных зямель, арганізавана 693 селянскія (фермерскія) гаспадаркі, якім прадастаўлена 14 тыс. гектараў зямлі. На 18,8 тыс. гектараў расшырыліся плошчы, якія з'яўляюцца калектыўнымі садамі і агародамі грамадзян. Завяршэная работа па вызначэнню меж сельскіх населеных пунктаў і перадачы іх у веданне адпаведных Саветаў народных дэпутатаў.

Разам з тым мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, якія выкарыстоўваюць і рэспубліканскія органы праводзяць неадпаведную работу па фарміраванні спецыяльнага фонду зямельна-аградарскай грамадзянскай плошчай 352,6 тыс. гектараў зямельных угоддзяў, з іх 143,6 тыс. гектараў зямельных зямель, арганізавана 693 селянскія (фермерскія) гаспадаркі, якім прадастаўлена 14 тыс. гектараў зямлі. На 18,8 тыс. гектараў расшырыліся плошчы, якія з'яўляюцца калектыўнымі садамі і агародамі грамадзян. Завяршэная работа па вызначэнню меж сельскіх населеных пунктаў і перадачы іх у веданне адпаведных Саветаў народных дэпутатаў.

Разам з тым мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, якія выкарыстоўваюць і рэспубліканскія органы праводзяць неадпаведную работу па фарміраванні спецыяльнага фонду зямельна-аградарскай грамадзянскай плошчай 352,6 тыс. гектараў зямельных угоддзяў, з іх 143,6 тыс. гектараў зямельных зямель, арганізавана 693 селянскія (фермерскія) гаспадаркі, якім прадастаўлена 14 тыс. гектараў зямлі. На 18,8 тыс. гектараў расшырыліся плошчы, якія з'яўляюцца калектыўнымі садамі і агародамі грамадзян. Завяршэная работа па вызначэнню меж сельскіх населеных пунктаў і перадачы іх у веданне адпаведных Саветаў народных дэпутатаў.

Разам з тым мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, якія выкарыстоўваюць і рэспубліканскія органы праводзяць неадпаведную работу па фарміраванні спецыяльнага фонду зямельна-аградарскай грамадзянскай плошчай 352,6 тыс. гектараў зямельных угоддзяў, з іх 143,6 тыс. гектараў зямельных зямель, арганізавана 693 селянскія (фермерскія) гаспадаркі, якім прадастаўлена 14 тыс. гектараў зямлі. На 18,8 тыс. гектараў расшырыліся плошчы, якія з'яўляюцца калектыўнымі садамі і агародамі грамадзян. Завяршэная работа па вызначэнню меж сельскіх населеных пунктаў і перадачы іх у веданне адпаведных Саветаў народных дэпутатаў.

Разам з тым мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, якія выкарыстоўваюць і рэспубліканскія органы праводзяць неадпаведную работу па фарміраванні спецыяльнага фонду зямельна-аградарскай грамадзянскай плошчай 352,6 тыс. гектараў зямельных угоддзяў, з іх 143,6 тыс. гектараў зямельных зямель, арганізавана 693 селянскія (фермерскія) гаспадаркі, якім прадастаўлена 14 тыс. гектараў зямлі. На 18,8 тыс. гектараў расшырыліся плошчы, якія з'яўляюцца калектыўнымі садамі і агародамі грамадзян. Завяршэная работа па вызначэнню меж сельскіх населеных пунктаў і перадачы іх у веданне адпаведных Саветаў народных дэпутатаў.

Разам з тым мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, якія выкарыстоўваюць і рэспубліканскія органы праводзяць неадпаведную работу па фарміраванні спецыяльнага фонду зямельна-аградарскай грамадзянскай плошчай 352,6 тыс. гектараў зямельных угоддзяў, з іх 143,6 тыс. гектараў зямельных зямель, арганізавана 693 селянскія (фермерскія) гаспадаркі, якім прадастаўлена 14 тыс. гектараў зямлі. На 18,8 тыс. гектараў расшырыліся плошчы, якія з'яўляюцца калектыўнымі садамі і агародамі грамадзян. Завяршэная работа па вызначэнню меж сельскіх населеных пунктаў і перадачы іх у веданне адпаведных Саветаў народных дэпутатаў.

Разам з тым мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, якія выкарыстоўваюць і рэспубліканскія органы праводзяць неадпаведную работу па фарміраванні спецыяльнага фонду зямельна-аградарскай грамадзянскай плошчай 352,6 тыс. гектараў зямельных угоддзяў, з іх 143,6 тыс. гектараў зямельных зямель, арганізавана 693 селянскія (фермерскія) гаспадаркі, якім прадастаўлена 14 тыс. гектараў зямлі. На 18,8 тыс. гектараў расшырыліся плошчы, якія з'яўляюцца калектыўнымі садамі і агародамі грамадзян. Завяршэная работа па вызначэнню меж сельскіх населеных пунктаў і перадачы іх у веданне адпаведных Саветаў народных дэпутатаў.

Разам з тым мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, якія выкарыстоўваюць і рэспубліканскія органы праводзяць неадпаведную работу па фарміраванні спецыяльнага фонду зямельна-аградарскай грамадзянскай плошчай 352,6 тыс. гектараў зямельных угоддзяў, з іх 143,6 тыс. гектараў зямельных зямель, арганізавана 693 селянскія (фермерскія) гаспадаркі, якім прадастаўлена 14 тыс. гектараў зямлі. На 18,8 тыс. гектараў расшырыліся плошчы, якія з'яўляюцца калектыўнымі садамі і агародамі грамадзян. Завяршэная работа па вызначэнню меж сельскіх населеных пунктаў і перадачы іх у веданне адпаведных Саветаў народных дэпутатаў.

Разам з тым мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, якія выкарыстоўваюць і рэспубліканскія органы праводзяць неадпаведную работу па фарміраванні спецыяльнага фонду зямельна-аградарскай грамадзянскай плошчай 352,6 тыс. гектараў зямельных угоддзяў, з іх 143,6 тыс. гектараў зямельных зямель, арганізавана 693 селянскія (фермерскія) гаспадаркі, якім прадастаўлена 14 тыс. гектараў зямлі. На 18,8 тыс. гектараў расшырыліся плошчы, якія з'яўляюцца калектыўнымі садамі і агародамі грамадзян. Завяршэная работа па вызначэнню меж сельскіх населеных пунктаў і перадачы іх у веданне адпаведных Саветаў народных дэпутатаў.

Разам з тым мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, якія выкарыстоўваюць і рэспубліканскія органы праводзяць неадпаведную работу па фарміраванні спецыяльнага фонду зямельна-аградарскай грамадзянскай плошчай 352,6 тыс. гектараў зямельных угоддзяў, з іх 143,6 тыс. гектараў зямельных зямель, арганізавана 693 селянскія (фермерскія) гаспадаркі, якім прадастаўлена 14 тыс. гектараў зямлі. На 18,8 тыс. гектараў расшырыліся плошчы, якія з'яўляюцца калектыўнымі садамі і агародамі грамадзян. Завяршэная работа па вызначэнню меж сельскіх населеных пунктаў і перадачы іх у веданне адпаведных Саветаў народных дэпутатаў.

ЧАС ЗЫРАЦЬ КАМЯНІ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.

до сённяшніх пор не прызнаюць мебылі. Но по молодости нас тогда это скорее забавляло, чем угнетало. Это сейчас у меня волею на голову встали дубом, когда все вспоминаю.

Но мне еще повезло. Вслед за мной сюда приехал, после службы, мой парень — белорус, мы поженились, переехали в город. Сразу в Белоруссию уехать не могли, так как я к тому времени уже училась на зооучилище, отделение Ташкентского государственного университета и жалко было его бросать.

А потом все пошло по инерции: родилась старшая дочь, получили квартиру, закончили университет, родилась младшая дочь. С отъездом никак не получалось. Но еще была надежда на обмен квартирами. А потом — перестройка, обострение межнациональных отношений...

Мы здесь живем уже 19-й год. Хотя каждое лето проводим все семейно у родителей в Белоруссии. А родители стареют, скоро без нас не обойдется. Теперь же мы оказались в итоге не просто далеко от них, но даже в другом государстве. По какому, спрашивается, праву нас лишили Родины, родителей, родного языка? И даже белорусского гражданства мы можем не получить. Узбеки, таджики, которые живут в Беларуси, будут вашими гражданами, а мы, коренные белорусы, — нет. Чем же мы теперь отличаемся от пресловутых диссидентов? Правда, для высылки тех находились формальные причины. А моя «вина» состоит лишь в том, что я добросовестно посылала отработывать по распределению парадку русской мове человека другой национальности (выдаючы гэта за «дружбу народам», «обратную дапамогу» і г. д.), што ставіў мэтаі змяшчэнне, скуржыванне, пераплаўку нацыянальнасці гэты «плавальны кацёл» «новай гістарычнай супольнасці» — савецкім народам», што імкнуўся зрабіць з нармаль-

ных людзей, з гомі сапіенс «саўжо», маргіналаў, гомі савецкіх (назваючы іх свай савецкіх «нацыянальна-патрыятычных» і «спартэарскіх інтэлектуальных»). «...Я выявіў тліччым прымером того, как можно нарушить права человека в узаконенном порядке... Горько и обидно...» Лист — споведь. Лист — пратэст. Лист — крик аб дапамозе.

Сарафды, «час забавіць, і час урочаваць, час разбураць і час будаваць, час маўчаць, і час гаварыць».

Шмат гадоў наша суацымніца, беларуская настаўніца Леанора Пятроўна Бабочка, цярпела маўчальна, і, нарэшце, калі надышоў момант ісціны і гістарычнай справядлівасці, — загаварыла. І загаварыла, як бачым, не пра ўдзяльна-лёгкае, «дэлараванне» ісціны. Не, у адрозненне ад савецкай Аліі Пугачовай (г. зн. «письмо счастья»), якую фартаў у асобе багатай фірмы, калі верыць «письму», ашчаслівіла думка мільёнаў, настаўніца Леанора Бабочка змусіла думаць пра нешта інаша, хоць і чакіла інаша шчасця, каб ёй аярнулі грамадзянскую і нацыянальную годнасць, каб ёй аярнулі іе Радзіму, далі ёй права гаварыць і пісаць на роднай мове, жыць побач з састарэлымі бацькамі, каб, нарэшце, аярнулі... яе з іе самі Рэспубліку Беларусь у якасці паўнапраўных грамадзян.

Ціжкі ў час-небудзь не пагадзіцца з Л. Бабочкай (за выключэннем асобных моўнаскашкіх наўнага савяржэння, што «беларуская мова больш падыходзіць для складання вершаў і песняў»), прыжкі не успрыняць і не разумеючы пацуючы і аргументы. І ўжо ж, вядома, яна мае абсалютную рацыю, лічыць, што Рэспубліка Беларусь павіна ўстаць і пакінуць іе пра таіх, які яна сама да іе падобная па сваім лёсе.

Як пакіпаціцца? Якія ралыныя захады прыняць? Пра гэта павіны падумаць неадкладна і з усеі дзяржаў-

Праляглі праз горад маршруты

Курсуюць выхадныя дзён, курсуюць па горадзе аўтамабілі вытворчага аб'яднання «Мінскгандальаўтатранс», дастаўляючы хлеб, малака, іныя прадукты харчавання ў магазіны, сталовыя, дзіцячыя ўстановы. Больш за 1.000 аўтамабіляў адрасу ў адзінаццую аб'яднанні.

Але і яго калектыў не мінулі праблемы, якія сёння стаяць перад усімі транспартнікамі рэспублікі. Напрыклад, пасля спынення паставак імпартных запчастак рамонтнікам самім давялося асвойваць выпуск гэтых дэфектных дэталей. Іх якасць і сабекошт выдала адрознівалі ад замежных аналагаў. Таму ў час нядаўняга візіту былыя замежныя партнёры прапанавалі мінчанам дамоўніца аб пакупцы дэталей, выработаных у майстэрнях «Мінскгандальаўтатранс». Выгадна была прапанова, але справе пашкодзіла заплітаны складанасць нашых ліцэнзійных правіл. Так і не заключылі кантракт, які

мог бы стаць дадатковым стымулам развіцця вытворчасці і крыніцай валютных сродкаў. Небеспечную тэндэнцыю бачыць аўтатранспартнікі ў павышэнні кошту прыроднага газу. За апошні год звыс аўтамабілі аўтамабілі былі перавезены на гэтае таннае паліва, што прынесла не толькі эканамічны, але і экалагічны эфект. Сёння ж зноў стада выгадным выкарыстоўваць бензін, але кожны добра разумее: гэта вяртанне да базіліскага асбруджвання навакольнага ася-

роддзя. «Вось табе і дагазаваліся», — нявесела жартуюць аўтатранспартнікі. Іі не вярта ўзвз гэты факт на замётку ўраду?

НА ЗДЫМКАХ: тэхнік Н. МІШКЕВІЧ і інжынер Г. ФАСТАВА з дапамогай камп'ютэра вызначаюць тэрміны эксплуатацыі тэхнікі; пачы той хлеба перавозіць кожны дзень вадзіцель М. СЕЛІВОНЧЫК; высокакаваліфікаваныя станочнік І. КАВАЛЕНАК — адзін з ветэранаў аб'яднання.

Аўгуст ПЯСЕЦКІ.

ЧАС ЗЫРАЦЬ КАМЯНІ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.

до сённяшніх пор не прызнаюць мебылі. Но по молодости нас тогда это скорее забавляло, чем угнетало. Это сейчас у меня волею на голову встали дубом, когда все вспоминаю.

Но мне еще повезло. Вслед за мной сюда приехал, после службы, мой парень — белорус, мы поженились, переехали в город. Сразу в Белоруссию уехать не могли, так как я к тому времени уже училась на зооучилище, отделение Ташкентского государственного университета и жалко было его бросать.

А потом все пошло по инерции: родилась старшая дочь, получили квартиру, закончили университет, родилась младшая дочь. С отъездом никак не получалось. Но еще была надежда на обмен квартирами. А потом — перестройка, обострение межнациональных отношений...

Мы здесь живем уже 19-й год. Хотя каждое лето проводим все семейно у родителей в Белоруссии. А родители стареют, скоро без нас не обойдется. Теперь же мы оказались в итоге не просто далеко от них, но даже в другом государстве. По какому, спрашивается, праву нас лишили Родины, родителей, родного языка? И даже белорусского гражданства мы можем не получить. Узбеки, таджики, которые живут в Беларуси, будут вашими гражданами, а мы, коренные белорусы, — нет. Чем же мы теперь отличаемся от пресловутых диссидентов? Правда, для высылки тех находились формальные причины. А моя «вина» состоит лишь в том, что я добросовестно посылала отработывать по распределению парадку русской мове человека другой национальности (выдаючы гэта за «дружбу народам», «обратную дапамогу» і г. д.), што ставіў мэтаі змяшчэнне, скуржыванне, пераплаўку нацыянальнасці гэты «плавальны кацёл» «новай гістарычнай супольнасці» — савецкім народам», што імкнуўся зрабіць з нармаль-

ных людей, з гомі сапіенс «саўжо», маргіналаў, гомі савецкіх (назваючы іх свай савецкіх «нацыянальна-патрыятычных» і «спартэарскіх інтэлектуальных»). «...Я выявіў тліччым прымером того, как можно нарушить права человека в узаконенном порядке... Горько и обидно...» Лист — споведь. Лист — пратэст. Лист — крик аб дапамозе.

Сарафды, «час забавіць, і час урочаваць, час разбураць і час будаваць, час маўчаць, і час гаварыць».

Шмат гадоў наша суацымніца, беларуская настаўніца Леанора Пятроўна Бабочка, цярпела маўчальна, і, нарэшце, калі надышоў момант ісціны і гістарычнай справядлівасці, — загаварыла. І загаварыла, як бачым, не пра ўдзяльна-лёгкае, «дэлараванне» ісціны. Не, у адрозненне ад савецкай Аліі Пугачовай (г. зн. «письмо счастья»), якую фартаў у асобе багатай фірмы, калі верыць «письму», ашчаслівіла думка мільёнаў, настаўніца Леанора Бабочка змусіла думаць пра нешта інаша, хоць і чакіла інаша шчасця, каб ёй аярнулі грамадзянскую і нацыянальную годнасць, каб ёй аярнулі іе Радзіму, далі ёй права гаварыць і пісаць на роднай мове, жыць побач з састарэлымі бацькамі, каб, нарэшце, аярнулі... яе з іе самі Рэспубліку Беларусь у якасці паўнапраўных грамадзян.

Ціжкі ў час-небудзь не пагадзіцца з Л. Бабочкай (за выключэннем асобных моўнаскашкіх наўнага савяржэння, што «беларуская мова больш падыходзіць для складання вершаў і песняў»), прыжкі не успрыняць і не разумеючы пацуючы і аргументы. І ўжо ж, вядома, яна мае абсалютную рацыю, лічыць, што Рэспубліка Беларусь павіна ўстаць і пакінуць іе пра таіх, які яна сама да іе падобная па сваім лёсе.

Як пакіпаціцца? Якія ралыныя захады прыняць? Пра гэта павіны падумаць неадкладна і з усеі дзяржаў-

ПОЗГАЛАС

СКУПЫ ПЛАЦІЦЬ ДВОЙЧЫ

Ва ўсім свеце ўзрастае цікавасць да Беларусі, да нашага народа і нашай гісторыі. Разважаючы аб перспектывах развіцця нашай незалежнай рэспублікі, многія суайчыннікі і грамадзяне а-за мяжы адзначаюць, што Беларусь мае ўсе суб'ектывныя перадавыя для паступальнага развіцця сваёй гаспадаркі. Дзякуючы працягламу спадчыну, высокакваліфікаванаму рабочаму класу, добра падрыхтаваным навуковым кадрам. Гэта адзначае ў Зяеве выканацкага Цэнтральнай рады Беларускай Сацыяльна-Дэмакратычнай Грамады, якую мы атрымалі. Беларусь можа ганарыцца сваёй навукай, — гаворыцца ў Зяеве, — і велікім, каб увесці інтэлектуальны патэнцыял, навуковыя кадры дапамаглі суверэнай рэспубліцы ў перыяд эканамічнай нестабільнасці і крызісу. Аднак надзея апошняга часу паказваюць, што беларускі ўрад не зусім разумее значэнне навуцы для дзяржавы і наступных пакаленняў.

Мала таго, што пэўная частка навуковых работнікаў можа страціць кваліфікацыю, адстаць ад развіцця навуковай думкі, Рэспубліцы Беларусь пагражае змі-

рацца інтэлекту, бо ў суседніх дзяржавах вучоным і выкладчыкам ВНУ істотна павышана зарплата. На аднаўленне страчанага, на тое, каб пераадолець адставанне, потым спатрэбіцца не толькі даволі значны час, але і большыя, чым цяпер, асцягаванні.

Выканаўца камітэта Цэнтральнай Рады БСДГ рэкамендуе дэпутатам і членам Грамады дзейнічаць адпаведна захадам у Вярхоўным Саветах Рэспублікі Беларусь, каб пакуль не пазна, прадукцыйны магчымы крэзіс беларускай навуцы. З мэтай палепшэння фінансаванага становішча навуцы, гаворыцца далей у Зяеве, — неабходна дабівацца, каб усе дзейныя і эксперыментальныя вытворчасці Акадэміі навук, вышэйшых навуковых устаноў і галювых навукова-даследчых інстытутаў былі вызвалены ад падатку на дабаўленую вартасць. Разам са спецыялістамі трэба распрацаваць і ўнесці ў Вярхоўны Савет законапраект аб ахове інтэлектуальнай уласнасці, а таксама праект закона аб патэнтах, каб спыніць продаж навуковых распрацовак беларускіх вучоных суседнім дзяржавам.

МЯНЯЦЦА РАГУЛЯ... НА ТРАКТАР

Заўсёды мнагалюдны ў нядзелю на рынку ў Оршы. З ранку да вечара тут го-ман, таўтатня, а з гучнага-варыцця мясцовага радыё-вузла адна за адной чуюць аб'явы: «Паважаныя спадары, мяняцца новы матэ-рыялы «Дзень» на халадзіль-нык «Мінск», «сважы жу-ток» — на магнітафон». На-огул, мяняюцца дынамі, шафы, відэаапаратура, тэле-візары, абутак, адзенне і шмат што іншае. Сарод аб'яў можна пачуць і та-кую: «Мяняецца карова, цэльная, высокадубная, на трактар «Беларусь»...»

Што ж, як кажучы, рынак набірае тэмпы. Цэны не вельмі высокія, калі іх параўна-ваць з расійскім маштабам, але ўсё ж... Так, адзін кі-лаграм свінні — 50 руб-

лёў, леташняга сала — 40, бараніны — 45, трусціны — 100. Есць і іншыя тава-ры: за вядро бульбы про-сяць 50 рублёў, жыта — 35, ячменю — 40. Кілаграм агуркоў — 20, свежай капу-сты — 4 рублі. Журавіны прадаюць па тры рублі за шпілёк, лімоны па 10 — за штыку, гадоўку часнаку — аж па 12 рублёў. Адзін дзесятак яек — 20, а цэна за жывога пёўнага дара-дзіна да 80 «драўляных».

Але ж мяняецца рагуля на трактар, значыць, кароў на справе больш, чым трактары. І ёсць надзея, што міне час — і рынак на-поўніцца малаком, маслам, мясам.

Георгій МАРОЗ, нштанты кар. «Звязда».

Рынак усіх расставіў па сваіх месцах. Мы можам па-глядзець або не з гэтым сцярдзеннем, але ўжо сёння (калі нам да рынку яшчэ ісці да ісці) пачаў пацверджае яго справядлівасць. Скажам, у Мінску доўгі гадзі існаваў магазін «Палітычная кніга». І гора, можа быць, упэўнены, не знаў.

Але змянілася палітычная сітуацыя — і знікла «Палі-тычная кніга»: магазін № 28 стаў гандляваць тымі кні-

КУЛЬТУРА: СИГНАЛ «SOS!» ПАДАДЗЕНЫ!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Быў пучаны пил у вочы і аб'явіўшы Вярхоўнага Савета перадаць частку былой партый-най уласнасці, у тым ліку асоб-ных памяшканняў, устаноў культуры ў Мінску. Далей аб'я-віўшы, справа не пайшла і тут. Праўда, на перыферыі — у Віцебску і Гродна — памяш-канні былых партыстановаў усе ж перададлі пад музей і карцінныя галерэі. У райцэнтрах жа — не слышана...

А мы сцярджаем тым часам аб нейкім адраджэнні беларус-кай культуры, больш таго — пішам слова «адраджэнне» з вялікай літары!

Старшыня Саюза музычных дзеяў Міхась Дрынеўскі быў на пленуме таксама катэгарыч-на: «Не думаю, што такія ад-носіны да нашай культуры — чыясьці здрада. Гэта нечая

памылка. Але ж ідзе сапраўд-нае знішчэнне культуры. На ба-рацьбу за выжыванне трэба ўзяцца ўсе сілы».

Леанід Емель, старшыня праўлення Саюза журналістаў Беларусі, занепакоены тым, што ва ўмовах «дзікага» рын-ку ўжо не выходзіць многія га-зеты, у тым ліку і рэспублі-канскія, а выкавае прэса, якую некалі, праўда, «даставаўна да заходняга свету, мы назы-ваў «жоўтай». Ён лічыць, што сёння пэўныя колы ва ўладзе зводзіць з прэсвай рухавік, да-магчы сваё ўсёўладдзе, агрэсіўную сілу, беспакара-насць.

Культурны працэс — непа-раўна і беззваротны. Нам па-гражае бездухоўнасць, нізкая маральнасць. Члены творчых саюзаў моцна разлічвалі на падтрымку сваіх калег — на-родных дэпутатаў, абраных у

Саветы ўсіх узроўняў, аднак тых, трапіўшы ў вышэйшыя свецкае грамадства, забыліся аб усім. У самім жа парламе-це Беларусі не-не ды і пачуе «вызначэнне» творчых саюзаў як сталінска-бразнеўскіх... Дзіка і наўня!

У пісьменніку Івана Цыгры-нава, старшыні праўлення Фонда культуры, свае пазіцыі: «Мы аддзіліся ад народа. Мы не ведаем, як народ жыве, ак-рамя таго, што ён жыве дрэн-на... Вось выйшлі на плошчу настаўнікі... А хто а нас стаў пачаць а імі? Страхаванне з'я-ва, на думку Івана Цыгрына-ва, і камерцыялізацыя культу-ры, якая прынесла вялікую і не-папраўную шкоду. А да яе ж, камерцыялізацыі, заклікаюць самыя высокія кіраўнікі Бела-русі.

І яшчэ некалькі думак і пра-паноў, што прагучалі на плену-

ме. Мастак Мікола Купава: гэ-ты парламент непадзіўны куль-туру. Дызайнер Уладзімір Тра-фіменка: трэба, каб яшчэ раз было ладзанае права калібры. Мастак Мікола Кір-аў: адзед за мяжу акадэміка Платонава нікога нікому не на-вучыў. Арыст — Расцэлаў Ян-коўскі: з нашымі нацыянальнымі бядоўнамі з'явіўся яшчэ раз не толькі да Вярхоўнага Савета, а і да ЮНЕСКО. Ут-варыць стачком і выйсці на да-магчынасць!

Думкі, прапановы, пажадан-ні, пратэсты... Колькі чалавек, столкі і ідэй. Сёння ж несу-менна адно, гадоўна: белару-скую нацыянальную культуру трэба як мага хутчэй ратаваць!

Анатоль МЯСНІКОЎ, член выканкома Саюза журналістаў Рэспублікі Беларусь.

Быў Авель і Каін, і быў Сіф

Хто нарадзіўся ў бацькоў чалавечства Адама і Евы, сын ці дачка, і як яго (або яе) імя?

А. Дзісячэня.

Паволае біблейскай гісторыі, першая жінка, якая ў Бібілі атрымала імя Ева, што азначае — «жыццё», нарадзіла двух сыноў: Каіна і Авеля. Каін апрацоўваў зямлю, Авель пасвіў авечак. Адноўны лямі прынеслі ахвя-ры Богу. Бог прыняў дары Авеля, а на дары Каіна павя-не зрынуў. Разгневаны Каін павёў брата ў поле і там забіў яго. Кроў Авеля «загаласіла да Бога». Так Бог даведаўся пра забойства Авеля і асудзіў Каіна на вечнае выгнанне і блуканне. Каін быў першым помсты, таму Бог «пакаў» на яго знаку («кайнаў пачаць»), каб ніх-то не асмеліўся замахнуцца на забойцу.

Аднак традыцыя звязвае паходжанне чалавечства з імем Каіна не адпавядае ўзбурэнням усялякай бібілі. Таму лямі стварылі другую расу чалавечства. Паволае яе лаская частка чала-вечства пайшла не ад Каіна, а ад Сіфа, які нарадзіўся замест забітага Авеля. Але граба памятаць, што Адам быў першым прабаць-кам чалавечства. Другім быў Ной.

Шмат хто правіў на Беларусі...

Калі ласка, пералічыце ўсіх цароў Беларусі (Белай Ру-сі) ад першага ўпамінання яе ў гісторыі.

А. ШЫЛА.

г. Мінск.

Па асабішчым палітыка-сасцянальна і культурнага жыцця беларускага народа гісторыю Беларусі можна падзяліць на чатыры перыяды: Палацкі, Літоўска-Бела-рускі, Польскі і Расійскі.

У апошнюю чвэрць Х ста-годдзя, калі залежнасць Палацкіх ад Кіева паступо-ва аслабла, тут пачаў не-залежна кінжаль Ратавод. Пасля яго быў князь Ізяслаў, ад якога і пачынаецца род гістарычных палацкіх князёў, якія зваліся Ізясла-вічамі: Брацкаў, Усяслаў, Васілька Ратаводавіч, Уся-слаў Васількавіч. Пасля смерці Усяслава Васілька-віча ў 1180 годзе замест кня-зя на Палацкай зямлі былі абраны 30 старшын, якія кіравалі да 1190 года.

У канцы XII — пачатку XIII стагоддзя стварэна Літоўска-Беларуская дзяр-жава. Пачынае правіць лі-тоўскі князь Міндоўг. За-тым — князі Таўціш, Вай-сак, Вітан, Гельм, Аль-герд, Кейстут, Ягайла, Ві-таўт, Садыргайла, Зыг-мунд, Казімір I, Аляксандр, Зыгмунд III Стары, Зыг-мунд III Аўгуст.

Нашы тэлефоны: 32-60-13, 32-44-02.

1 ліпеня 1569 года была заключана Люблінская ўнія, у адпаведнасці з якой Літва і Беларусь злучыліся ў адну дзяржаву ў адно імя, у адзін дзяржаўны арганізм. Новая дзяржава называлася Рэч Паспалітая. Каралімі гэтай рэспублікі былі Генрых Французскі, Стэфан Бато-ры, Зыгмунд III Аўгуст, Уладзіслаў IV, Ян Казімер, Міхал Вішнявецкі, Ян Са-бескі, Аўгуст II, Аўгуст III, Аўгуст IV.

У 1795 годзе адбыўся апошні, трэці падзел Рэчы Паспалітай, якая перастала існаваць як дзяржава. Бела-русь увайшла ў склад царс-ка-дзяржаўнай Расійскай імперыі.

Больш падрабязна пра-то, хто і як правіў на Бела-русі, можна пачаць у кнізе У. М. Ігнатюка «Кароткі нарыс гісторыі Беларусі», 5-е выданне якой выйшла ў выдвецце «Бела-русь» ў 1991 годзе.

Пенсіённыя грошы — з пенсіённага фонду

Акуль боруць грошы для выплаты пенсій для працую-чых пенсіёнераў, і колькі па-вінна выдавацца купонаў?

П. СУШЧЫН, пенсіонер з Лоева.

На гэтым пытанні мы па-спрабавалі адказаць старшын-пенсіённага фонду Рэспублі-кі Беларусь Валерыя Уладзі-міравіча Малежку, які рас-тлумачае, што крыніцай фінансавання пенсій з'яў-ляецца пенсіённы фонд Рэспуб-лікі. З яго выплачваюцца пенсіі і для працуючых пенсіёнераў. Аплата іх право-дзіцца на прадпрыемствах, дзе чалавек непасрэдна пра-цуе. Купоны, які былі ўка-зана ў глумачніцы па іх вы-карыстанню, павінны выда-вацца на поўную суму пен-сіі. А зарплата пенсіёнераў «акупонаваецца» на агульных умовах — 60 працэнтаў зар-обленай сумы.

сваё цяпла, у Віцебску і Мінску — 1-3 градусаў цяпла, у Гродна — 2-4, у Брэсце — 4-6 градусаў цяпла.

У наступныя дзве суткі з-важэцца цёплае надвор'е. 13 лютага без істотных ападкаў, 14-га невялікія ападкаў. Тэм-пература паветра 13-га лютага ўначы ад 0 да 4 градусаў ма-розу, 14-га лютага калі 0. Удзень 1-6 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

Вярхоўны Савет рэспублікі ад-мініструе інфармацыю і іры-маліную адказнасць за ўжы-ванне наркотыкаў. Што з гэ-га прымаляваць?

«Зялёная аптэка».

«Белыя пламы гісторыі», 3-а іх спецыяльнай НКРС пачаў част-ца «Маладую гвардыю».

Вядомае — неператовае. «Чорны лотас» расцвіў у Бела-русі.

«Смех смехам». Раздзел са-туды і гумару.

«Пасадзіць». Інфармацый-на-рэкламны раздзел.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб парадку дня дзевятай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь дванаццатага склікання

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

2. Кадровыя пытанні.
3. Аб рэарганізацыі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Бела-русь і яго органаў.
4. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб каштоў-ных паперах і фондавых бір-жах» (другое чытанне).
5. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб тавар-ных біржах» (другое чытанне).
6. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб раздзя-жэнні і прыватызцы дзяр-жаўнай уласнасці ў Рэспублі-цы Беларусь».
7. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб імяных прыватна-ападных рахунках (счэтках) у банках» і ўклад-ках у Рэспубліцы Беларусь».
8. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб прыват-ызцы жыллёвага фонду ў Рэспубліцы Беларусь» (другое чытанне).
9. Аб праекце Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб часовых мерах па прадукцыйным негатыўным выніках пры адлучэнні грама-дзян кватэр».
10. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб прай-дзены маніпальна-ападных дей-насцяў».
11. Аб праекце Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб часовым парадку валютнага рэгулявання і пра-дзены валютных аперацый на тэрыторыі Рэспублікі Бела-русь».
12. Аб праекце Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб фарміраванні ва-лютнага фонду ў 1992 годзе».
13. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб акцы-нарных таварствах».
14. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаў-най навукова-тэхнічнай палі-тыцы».
15. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб ацэнаў-наванні».
16. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб статусе

17. Аб праекце канцэпцыі мінтай паліты ў Рэспубліцы Беларусь і праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб асновах мінтай паліты ў Рэспубліцы Бела-русь» (другое чытанне).
18. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб Кан-трольнай паліцы Рэспублікі Беларусь» (другое чытанне).
19. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб савабодзе сумлення і рэлігійных арга-нізацыяў» (другое чытанне).
20. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб прафесій-ных саюзах» (другое чытанне).
21. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб ветэра-нах» (другое чытанне).
22. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаў-най маладзёжнай палітыцы ў Рэспубліцы Беларусь» (другое чытанне).
23. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб пенсіён-най забеспячэнні грамадзян у Рэспубліцы Беларусь» (другое чытанне).
24. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб праве ўласнасці на жылло».
25. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб ахове і зберажэнні гісторыі - куль-турнай спадчыны».
26. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаў-най службе».
27. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб права-вым становішчы замежных гра-мадзян і асоб без грамадзян-ства на тэрыторыі Рэспублікі Бела-русь».
28. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаў-най дапамоце сям'ям, якія вы-хоўваюць дзяцей».
29. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб ахове здароўя грамадзян Рэспублікі Беларусь».
30. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб абароне Рэспублікі Беларусь».

ПЕРАЛІК

ПРАЕКТАў ЗАКАНАДАЎЧЫХ АКТАў РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

1. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб унісенні змя-ненняў і дапаўненняў у Кан-стытуцыю (Асноўны Закон) Рэспублікі Беларусь».
2. Аб праекце Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб унісенні змя-ненняў і дапаўненняў у За-кон Рэспублікі Беларусь «Аб нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь» і Закон Рэспублікі Беларусь «Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Бела-русь».
3. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб унісенні змя-ненняў і дапаўненняў у За-коны Рэспублікі Беларусь «Аб арэнды», «Аб эканамічнай не-падлежнасці і банкруц-

4. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб унісенні змя-ненняў і дапаўненняў у За-кон Рэспублікі Беларусь «Аб нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь» і Закон Рэспублікі Беларусь «Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Бела-русь».
5. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб унісенні змя-ненняў і дапаўненняў у Ко-дэкс законаў аб працы Рэспублікі Беларусь».
6. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб унісенні змя-ненняў і дапаўненняў у За-

- кон Рэспублікі Беларусь «Аб часовых мерах па ахове спа-жывацкага рынку Рэспублікі Беларусь».
7. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб унісенні змя-ненняў і дапаўненняў у Крымінальна-працэсуальны кодэкс Рэспублікі Беларусь».
8. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб унісенні змя-ненняў і дапаўненняў у Ко-дэкс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапару-шэннях і Крымінальны кодэкс Рэспублікі Беларусь.
9. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.

10. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
11. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
12. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
13. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
14. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
15. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
16. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
17. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
18. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
19. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
20. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
21. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
22. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
23. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
24. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
25. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
26. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
27. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
28. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
29. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
30. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
31. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
32. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
33. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
34. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
35. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
36. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
37. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
38. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
39. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
40. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
41. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
42. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
43. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
44. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
45. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
46. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
47. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
48. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
49. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
50. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
51. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
52. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
53. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
54. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
55. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
56. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
57. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
58. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
59. Аб праектах законаў Рэспублікі Беларусь аб прызнанні страціўшым сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.
60. Аб праектах

